

LIBRIS

We know
books

Prof. univ. dr. Dan PERJU-DUMBRAVĂ

MD PhD LLM, medic primar - medicină-legală
Licențiat în Științe juridice

Avocat Cristian SĂVUȘ

medic specialist - medicină-legală

Conf. univ. dr. Carmen Corina RADU

MD PhD - medic primar legist

**Culpa medicală și malpraxisul
medical
- note de curs -**

Copyright © 2023, Editura Pro Universitaria

Toate drepturile asupra prezentei ediții aparțin
Editurii Pro Universitaria

Nicio parte din acest volum nu poate fi copiată fără acordul scris
al Editurii Pro Universitaria

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României

PERJU-DUMBRAVĂ, DAN

Culpa medicală și malpraxisul medical : note de curs / Dan

Perju-Dumbravă, Cristian Săvuș, Carmen Corina Radu. -

București : Pro Universitaria, 2023

Conține bibliografie

ISBN 978-606-26-1800-1

I. Săvuș, Cristian

II. Radu, Carmen-Corina

347

61

Redactor: Elena Onea
Tehnoredactor: Liviu Crăciun
Copertă: Vlad Pătruța

Redacție:

tel.: 0732.320.664

e-mail: editura@prouniversitaria.ro

Editura Pro Universitaria

Librăria Ujmag:

tel.: 0733.673.555; 021.312.22.21

e-mail: comenzi@ujmag.ro

ujmag.ro

Ujmag.ro

CUPRINS

I. INTRODUCERE	7
PARTEA GENERALĂ	13
II. SEDIUL MATERIEI PRIVIND EXPERTIZELE	
MEDICO-LEGALE JUDICIARE	13
A) Ordonanța de Guvern 1/2000 privind organizarea activității și funcționarea instituțiilor de medicină legală și Regulamentul din 7 septembrie 2000 de aplicare a dispozițiilor Ordonanței Guvernului nr. 1/2000.	15
B) Ordinul nr. 1134/C/2000 al Ministerului Justiției (nr. 255/2000 al Ministerului Sănătății) pentru aprobarea Normelor procedurale privind efectuarea expertizelor, a constatărilor și a altor lucrări medico legale	27
C) Codul de Procedură Penală și Codul de Procedură Civilă.....	31
D) Hotărârea nr. 14 din 23.06.2017 a Consiliului Superior de Medicină Legală de pe lângă Institutul Național de Medicină Legală „Prof. Dr. Mina Minovici” București.....	32
E) Ordinul 1196/2013 al Ministerului Sănătății pentru aprobarea componenței nominale a Comisiei superioare medico-legale, a Comisiei de avizare și control al actelor medico-legale din cadrul Institutului Național de Medicină Legală „Mina Minovici” București, a componențelor nominale ale comisiilor de avizare și control al actelor medico-legale din cadrul institutelor de medicină legală din centrele medicale universitare Cluj-Napoca, Iași, Timișoara, Târgu Mureș și Craiova, precum și a modului de funcționare a acestor comisii	35
F) Alte acte normative.....	37

PARTEA SPECIALĂ	39
III. Chestiuni Prealabile. Precizări terminologice	39
IV. Forța juridică a actelor normative incidente.....	42
V. Constatarea medico-legală.....	44
VI. Expertiza medico-legală	48
VII. Noua expertiză medico-legală.....	53
VIII. Avizul Comisiilor de avizare și control al actelor medico-legale	55
IX. Avizul Comisiei Superioare Medico Legale.....	61
X. Regimul probatoriu al expertizei medico-legale în civil și în penal	68
XI. Procedura specială de stabilire a cazurilor de malpraxis prevăzută în Legea 95/2006	71
XII. Răspunderea disciplinară a medicilor	76
1. Parte introductivă.....	76
2. Organele jurisdicționale și procedura de soluționare a plângerilor.....	79
3. Căile de atac împotriva deciziilor comisiei de disciplină	86
XIII. Concluzii.....	91
XIV. Bibliografie.....	95

I. INTRODUCERE

Exercitarea profesiei de medic este reglementată în cuprinsul Titlului XVI din Legea 95/2006 privind reforma în domeniul sănătății. Profesia de medic are la baza exercitării sale independența și libertatea profesională a medicului, precum și dreptul de decizie asupra hotărârilor cu caracter medical. Greșelile comise cu ocazia exercitării profesiei atrag răspunderea celui vinovat.

Malpraxisul medical este definit legal de către art. 653 alin. 1 lit. b din Legea 95/2006 ca fiind „eroarea profesională săvârșită în exercitarea actului medical sau medico-farmaceutic, generatoare de prejudicii asupra pacientului, implicând răspunderea civilă a personalului medical și a furnizorului de produse și servicii medicale, sanitare și farmaceutice”.

Răspunderea juridică medicală are un rol punitiv, deoarece prin intermediul său se aplică o pedeapsă pentru încălcarea normelor dreptului medical, are un scop preventiv, aplicarea sancțiunii determinând pe autorul faptei ilicite sau pe alți potențiali făptuitori ca pe viitor să nu mai comită acțiunea contrară legii și are și un rol reparator, prin înlăturarea consecințelor faptei ilicite¹.

¹ Vida-Simiti Ionuț, *Răspunderea civilă a medicului*, Editura Hamangiu, 2013, p. 137.

În aceste materii, expertiza medico-legală este, în fapt, regina neîncoronată a probelor.

Analiza malpraxisului medical din punct de vedere al normelor dreptului material a făcut deja obiectul unor lucrări de specialitate. În consecință, prezenta lucrare dorește să analizeze în principal normele de drept procedural care vizează malpraxisul medical cu referire specială la normele juridice incidente în expertiza cazurilor de malpraxis.

PARTEA GENERALĂ

II. SEDIUL MATERIEI PRIVIND EXPERTIZELE MEDICO-LEGALE JUDICIARE

Normele legale incidente privind expertizele medico-legale judiciare se regăsesc în următoarele acte normative:

- Legea nr. 95/2006 privind reforma în domeniul sănătății, republicată cu modificările și completările ulterioare;
- Ordonanța de Guvern nr. 1/2000 privind organizarea activității și funcționarea instituțiilor de medicină legală aprobată cu modificări prin Legea nr. 459/2001, cu modificările și completările ulterioare;
- Hotărârea de Guvern nr. 774/2000 prin care a fost aprobat Regulamentul din 7 septembrie 2000 de aplicare a dispozițiilor Ordonanței de Guvern nr. 1/2000;
- Ordinul comun nr. 1134/C/2000 al Ministerului Justiției și nr. 255/2000 al Ministerului Sănătății pentru aprobarea Normelor procedurale privind efectuarea expertizelor, a constatărilor și a altor lucrări medico legale, modificat prin Ordinul 1434/687/C din 2023;
- Legea nr. 135/2010 privind Codul de Procedură Penală;
- Legea nr. 134/2010 privind Codul de Procedură Civilă;

- Ordinul 1090/2013 al Ministerului Sănătății pentru aprobarea Regulamentului de organizare și funcționare a Institutului Național de Medicină Legală „Prof. Dr. Mina Minovici” București;
- Ordinul 1344/2006 pentru aprobarea Listei naționale a experților medicali, cu modificările ulterioare;
- Hotărârea nr. 14 din 23.06.2017 a Consiliului Superior de Medicină Legală de pe lângă Institutul Național de Medicină Legală „Prof. Dr. Mina Minovici” București prin care au fost aprobate normele metodologice privind activitatea medicului legist în calitate de expert numit de organele judiciare la solicitarea părților;
- Ordinul 1196/2013 al Ministerului Sănătății pentru aprobarea componenței nominale a Comisiei superioare medico-legale, a Comisiei de avizare și control al actelor medico-legale din cadrul Institutului Național de Medicină Legală „Mina Minovici” București, a componențelor nominale ale comisiilor de avizare și control al actelor medico-legale din cadrul institutelor de medicină legală din centrele medicale universitare Cluj-Napoca, Iași, Timișoara, Târgu Mureș și Craiova, precum și a modului de funcționare a acestor comisii, cu modificările ulterioare (ultima fiind Ord. 1772/2021);
- Ordinele de aprobare a regulamentelor de organizare și funcționare ale Institutelor de medicină legală din centrele medicale universitare: Ordinul 403/2013 al Ministerului Sănătății de aprobare a Regulamentului de organizare și funcționare al Institutului de Medicină Legală Cluj-Napoca, Ordinul 1273/2013 al Ministerului

Sănătății pentru aprobarea Regulamentului de organizare și funcționare al Institutului de Medicină Legală Târgu Mureș, Ordinul 21/2019 al Ministerului Sănătății de aprobare a Regulamentului de organizare și funcționare al Institutului de Medicină Legală Iași, Ordinul 231/2015 al Ministerului Sănătății de aprobare a Regulamentului din 2015 de organizare și funcționare al Institutului de Medicină Legală Timișoara.

A) Ordonanța de Guvern 1/2000 privind organizarea activității și funcționarea instituțiilor de medicină legală și Regulamentul din 7 septembrie 2000 de aplicare a dispozițiilor Ordonanței Guvernului nr. 1/2000.

În dreptul român, activitatea organismelor de medicină legală, procedura și metodologia de efectuare a expertizelor este reglementată în principal de Ordonanța de Guvern nr. 1/2000 privind organizarea activității și funcționarea instituțiilor de medicină legală și de Hotărârea de Guvern nr. 774/2000 prin care a fost aprobat Regulamentul din 7 septembrie 2000 de aplicare a dispozițiilor Ordonanței Guvernului nr. 1/2000.

Potrivit art. 1 din Regulamentul de aplicare a dispozițiilor OG nr. 1/2000 privind organizarea activității și funcționarea instituțiilor de medicină legală, activitatea de medicină legală se desfășoară în conformitate cu dispozițiile Ordonanței Guvernului nr. 1/2000 privind organizarea activității și funcționarea instituțiilor de medicină legală, cu modificările și completările ulterioare, ale prezentului regulament și ale Normelor

procedurile privind efectuarea expertizelor, a constatărilor și a altor lucrări medico-legale, aprobate prin Ordinul ministrului justiției și al ministrului sănătății nr. 1.134/C/255/2000.

Prin articolul 1 din OG 1/2000 este **definită activitatea de medicină legală ca fiind cea parte integrantă a asistenței medicale ce constă în efectuarea de expertize, examinări, constatări, examene de laborator și alte lucrări medico-legale asupra persoanelor în viață, cadavrelor, produselor biologice și corpurilor delict, în vederea stabilirii adevărului în cauzele privind infracțiunile contra vieții, integrității corporale și sănătății persoanelor ori în alte situații prevăzute de lege, precum și în efectuarea de expertize medico-legale psihiatrice și de cercetare a filiației.**

Astfel, activitatea de medicină legală asigură mijloace de probă cu caracter științific organelor de urmărire penală, instanțelor judecătorești, precum și la cererea persoanelor interesate, în soluționarea cauzelor penale, civile sau de altă natură, contribuind prin mijloace specifice, prevăzute de lege, la stabilirea adevărului (art. 2 alin. 1 din OG 1/2000).

Prin articolul 4 din aceeași ordonanță se stabilește că instituțiile de medicină legală sunt **singurele unități sanitare care efectuează, potrivit legii, constatări, expertize, precum și alte lucrări medico-legale**, stabilind astfel competența exclusivă a acestora pentru efectuarea de acte medico-legale.

De asemenea, Ordonanța de Guvern 1/2000 (art. 5) și Hotărârea de Guvern nr. 774/2000 (art. 4 – art. 12) reglementează modalitatea de organizare a instituțiilor de medicină legală ca fiind instituții sanitare cu caracter public care desfășoară activitatea de medicină legală, astfel:

- serviciile de medicină legală județene și cabinetele de medicină legală din orașele nereședință de județ, aflate în structura organizatorică a serviciilor de medicină legală județene, subordonate, din punct de vedere administrativ, direcțiilor de sănătate publică;
- institutele de medicină legală din centrele medicale universitare, unități cu personalitate juridică în subordinea Ministerului Sănătății;
- Institutul Național de Medicină Legală „Mina Minovici” București, unitate cu personalitate juridică în subordinea Ministerului Sănătății.

Pe lângă Institutul Național de Medicină Legală „Mina Minovici” București funcționează Comisia superioară medico-legală, cu sediul la acest institut.

În cadrul institutelor de medicină legală din centrele medicale universitare, precum și în cadrul Institutului Național de Medicină Legală „Mina Minovici” București funcționează comisii de avizare și control al actelor medico-legale.

Serviciile de medicină legală se înființează în fiecare județ, având sediul în localitatea reședință de județ, și sunt conduse de un medic legist șef, numit de directorul direcției județene de sănătate publică. Acestea sunt abilitate să efectueze expertize, examinări, constatări sau alte lucrări medico-legale și complementare, la solicitarea organelor judiciare competente sau a altor persoane fizice ori juridice, în conformitate cu competența lor teritorială (art. 10 din Hotărârea de Guvern nr. 774/2000).

Serviciile de medicină legală județene pot avea în structura lor cabinete de medicină legală cu sediul în orașe sau municipii

care nu sunt reședință de județ. Pentru efectuarea expertizelor și constatărilor medico-legale în localitățile în care funcționează cabinete de medicină legală, organele judiciare sau alte persoane fizice sau juridice se adresează acestora (art. 10 din Hotărârea de Guvern nr. 774/2000).

În celelalte cazuri de expertiză sau de constatare, organele judiciare sau alte persoane fizice sau juridice se adresează serviciului de medicină legală județean, cu respectarea competenței teritoriale și a ierarhiei competenței profesionale.

În conformitate cu prevederile art. 17 lit. a-d din OG 1/2000 Serviciile de medicină legală județene au următoarele atribuții principale:

- a. efectuează expertize, autopsii, examinări medico-legale din dispoziția organelor de urmărire penală sau a instanțelor judecătorești, precum și în cazurile de deficiențe în acordarea asistenței ori în cazurile în care, potrivit legii, sunt necesare expertize medico-legale psihiatrice;
- b. efectuează orice altă expertiză sau constatare medico-legală, în cazul în care se apreciază că aceasta nu poate fi efectuată de cabinetul de medicină legală;
- c. efectuează, cu plată, examinări medico-legale, la cererea persoanelor interesate, precum și orice alte lucrări medico-legale, cu excepția celor care intră în competența cabinetului de medicină legală;
- d. efectuează noi expertize medico-legale, cu excepția celor care intră în competența institutelor de medicină legală.

Pe de altă parte, Cabinetele de medicină legală au următoarele atribuții principale:

- a) efectuează orice expertiză și constatare medico-legală, din dispoziția organelor de urmărire penală sau a instanțelor judecătorești, cu excepția celor care intră în atribuțiile serviciilor de medicină legală;
- b) asigură, cu plată, efectuarea examinărilor medico-legale, la cererea persoanelor interesate;
- c) asigură, cu plată, efectuarea altor lucrări medico-legale (art. 18 din OG 1/2000).

Printre atribuțiile principale ale medicului legist șef al serviciului de medicină-legală se regăsesc potrivit art. 11 alin. 1 lit. b și e din Hotărârea 774/2000 următoarele:

- medicul legist șef dispune formarea comisiilor de expertiză lărgite cu cadre de specialitate în cazul expertizelor medico-legale psihiatrice, al celor privind acordarea asistenței medicale necorespunzătoare, amânarea sau întreruperea executării pedepsei, precum și în orice alte cazuri justificate;
- medicul legist șef supraveghează expertizele medico-legale în cazurile privind infracțiunile de omucidere, loviri sau vătămări cauzatoare de moarte și participă, în mod obligatoriu, la efectuarea expertizelor în cazul sesizărilor privind acordarea asistenței medicale necorespunzătoare.

Printre atribuțiile principale ale medicului șef de laborator de specialitate din cadrul serviciilor de medicină legală și institutelor de medicină legală se regăsește și cea de supraveghere a expertizelor medico-legale în cazurile privind infracțiunile de omucidere, loviri sau vătămări cauzatoare de